

V Bruseli 14. novembra 2024
(OR. en)

15497/24

COH 65

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Posilnenie kľúčových aktív politiky súdržnosti: ako v budúcnosti zlepšiť spoločné riadenie kohéznych fondov v súlade so zásadou subsidiarity? – <i>diskusia o smerovaní</i>

Ministri zodpovední za politiku súdržnosti sa vyzývajú, aby na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti venovanom politike súdržnosti, ktoré sa bude konať 28. novembra, rokovali na základe dokumentu predsedníctva uvedenom v prílohe k tejto poznámke na tému „Posilnenie kľúčových aktív politiky súdržnosti: ako zlepšiť spoločné riadenie kohéznych fondov v súlade so zásadou subsidiarity v budúcnosti?“

Podkladový dokument

pre zasadnutie Rady pre všeobecné záležitosti venovaný politike súdržnosti

„Posilnenie kľúčových aktív politiky súdržnosti: ako zlepšiť spoločné riadenie kohéznych fondov v súlade so zásadou subsidiarity v budúcnosti?“

Politika súdržnosti EÚ sa ustanovuje v zmluve ako „životne dôležitá pre plný rozvoj a trvalý úspech Únie“ a dokazuje, že je hlavnou hnacou silou hospodárskeho rastu, konvergenzie, konkurencieschopnosti a integrácie.

Politika súdržnosti sa zakladá na zásadách partnerstva, subsidiarity, viacúrovňového riadenia a spoločného riadenia, ktoré umožňujú členským štátom a regiónom aktívne sa zúčastňovať na vykonávaní tejto politiky a súčasne posilňovať zodpovednosť na rôznych úrovniach riadenia.

Spoločné riadenie posilňuje postavenie členských štátov a regiónov tým, že im umožňuje vyjadriť svoj názor pri plánovaní a programovaní politík EÚ, nielen pri ich riadení a vykonávaní, a preto posilňuje ich pocit zodpovednosti za projekty a zvyšuje zapojenie príslušnej komunity. Tento regionálny inkluzívny prístup umožňuje individualizované reakcie na konkrétne miestne výzvy a priority, čo umožňuje, aby opatrenia EÚ boli relevantnejšie pre komunity, ktorým slúžia.

Mnohé členské štáty a inštitúcie EÚ počas rokovaní o budúcnosti politiky súdržnosti opakovane potvrdili, že je potrebné zachovať spoločné riadenie ako kľúčový prvok. Výbor regiónov¹ sa vo svojom stanovisku k tejto záležitosti dôrazne zasadzuje za to, aby model spoločného riadenia, viacúrovňové riadenie a zásada partnerstva zostali hlavnými zásadami politiky súdržnosti v období po roku 2027, pričom zdôrazňuje, že pre účinnosť tejto politiky je kľúčové zapojenie miestnych a regionálnych zainteresovaných strán. Politika súdržnosti, ako sa zdôraznilo v správe skupiny na vysokej úrovni pre budúcnosť politiky súdržnosti², je v rámci EÚ jedinečná z dôvodu miestne orientovaného prístupu, ktorý aktívne zahŕňa rôzne zainteresované strany, čím sa zosúladuje so zásadou partnerstva. Táto participatívna metóda je kľúčová na riešenie teritoriálnych potrieb, odhalenie príležitostí a zvýšenie úspešnosti európskych projektov v oblasti súdržnosti.

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)³ okrem toho zdôraznil, že národné finančné prostriedky a finančné prostriedky EÚ implementované v rámci spoločného riadenia si vyžadujú jasné a jednoduché pravidlá v jednom právnom predpise. EHSV dospel k záveru, že úsilie o zjednodušenie je osobitne relevantné, aby sa zabezpečilo, že rámec spoločného riadenia je uskutočniteľný pre regióny s obmedzenou administratívnou kapacitou.

Zriadenie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti nedávno viedlo k porovaniu s politikou súdržnosti z dôvodu súbežného vykonávania a prekryvania sa oblastí podpory. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti ilustruje alternatívny model dosahovania výsledkov, hoci bez rovnakého stupňa regionálneho zapojenia ako finančné prostriedky politiky súdržnosti. Na rozdiel od finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti nepotrebuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti viacúrovňové riadenie ani silnú účasť regionálnych orgánov, ako to uvádza Európsky dvor audítorov vo svojej analýze z roku 2023⁴.

¹ „Budúcnosť politiky súdržnosti v období po roku 2027“, stanovisko Európskeho výboru regiónov, prijaté 29. novembra 2023.

² „Spoločné budovanie udržateľnej budúcnosti: súdržnosť pre konkurencieschopnú a inkluzívnu Európu“, skupina na vysokej úrovni pre budúcnosť politiky súdržnosti, február 2024.

³ „Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a politika súdržnosti: smerom k politike súdržnosti 2.0“, stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, prijaté 20. septembra 2023.

⁴ Preskúmanie 01/2023: Financovanie EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti: porovnávacia analýza.

Okrem toho, tzv. prístup Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti založený na výkonnosti je ďalším prvom na reflexiu, pokiaľ ide o budúcnosť politiky súdržnosti. Prvky výkonnosti však vždy boli súčasťou politiky súdržnosti, najmä od jej obnovenia so zameraním na výsledky po správe Fabricia Barcu⁵. Hoci sa v dohodách o partnerstve stanovuje dlhodobé strategické smerovanie finančných prostriedkov, v programoch sa riešia príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny, ako aj národné a regionálne stratégie, posudzuje sa plnenie horizontálnych a tematických základných podmienok, ako aj vymedzujú spoločné a agregátne ukazovatele, čím sa zabezpečuje monitorovanie výsledkov tejto politiky na úrovni EÚ transparentným spôsobom. Táto politika okrem toho výrazne využíva požiadavku hodnotení a podľa výsledku týchto hodnotení aj zjednodušené metódy náhrad, ako je napr. zjednodušené vykazovanie nákladov a financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi.

Keďže sa EÚ pripravuje na diskusiu o štruktúre budúceho rozpočtu vrátane politiky súdržnosti, pozornosť sa venuje aj postupu spoločného riadenia pri implementácii tejto politiky. Podľa politických usmernení pre nadchádzajúcu Európsku komisiu, ktoré načrtla zvolená predsedníčka Európskej komisie, nový dlhodobý rozpočet by mal byť „jednoduchší, pokiaľ ide o fungovanie – s menším počtom programov a plánom pre každú krajinu spájajúcim kľúčové reformy s investíciami“. To by však mohlo znamenať posun od súčasného spoločného riadenia k centralizovanejšiemu spôsobu riadenia nástrojov EÚ vrátane finančných prostriedkov politiky súdržnosti, čo by viedlo k reštrukturalizácii jednotlivých oblastí spoločného riadenia (programovanie, riadenie a kontrola) s potenciálne významnými dôsledkami pre subsidiaritu, zodpovednosť a partnerstvo.

Maďarské predsedníctvo sa domnieva, že zachovanie súčasných prvkov spoločného riadenia politiky súdržnosti EÚ znamená aj zachovanie základných hodnôt tejto politiky. Preto sa musíme zamerať aj na to, ako možno tieto hodnoty posilniť v období po roku 2027, aby politika súdržnosti zostala kľúčovým nástrojom na podporu rozvoja, posilňovala postavenie miestnych aktérov a budovala silnejšiu, konkurencieschopnejšiu a integrovanejšiu Európu.

⁵ Program pre reformovanú politiku súdržnosti: miestny prístup k plneniu výziev a očakávaní Európskej únie. Nezávislá správa, ktorú na žiadosť Danuty Hübnerovej, komisárky pre regionálnu politiku, vypracoval Fabrizio Barca, apríl 2009.

Vzhľadom na body uvedené vyššie vyzýva predsedníctvo ministrov, aby diskutovali o tejto otázke:

Ako v budúcnosti zlepšiť spoločné riadenie kohéznych fondov v súlade so zásadou subsidiarity?
